

Norsk samfunns-
medisinsk forening
DEN NORSKE LEGEFORENING

Kurs H: Metodekunnskap og kunnskapshåndtering Samfunnsmedisin. Mars-Mai 2025

Arrangør: NORSAM i samarbeid med FHI v/Eva Denison og Rigmor Berg

Kursledere: Eva Denison eva.denison@outlook.com og Rigmor Berg rigmor.berg@fhi.no

Kursbeskrivelse: Kursets overordnede mål er å styrke deltakernes kompetanse i å formulere, finne, forstå og bruke praksisrelevant forskning i samfunnsmedisinsk arbeid. Kurset består av nettmøter, nettkurs, skriftlige innleveringsoppgaver og en fysisk samling. Kurset går over flere uker, der ukene 13-18 består av nettkurs, nettmøter, hjemmeoppgaver og skriftlige innleveringsoppgaver, mens i uke 19 (7.– 8. mai) er det 2-dagers fysisk samling på Legenes Hus (Oslo).

Læringsmål: Etter gjennomført kurs skal deltakerne

- Ha god kunnskap om kunnskapsbasert praksis
- Ha god kunnskap om relevante kunnskaps- og informasjonsbaser
- Kunne gjøre systematiske søk i vitenskapelige databaser
- Ha kjennskap til og kunne benytte systematiske oversikter i eget arbeid
- Beherske vitenskapelig metodikk ved evaluering av arbeidsstedets eller egne resultater
- Ha kunnskap om analyse og fortolkning av helserelaterte lokale data og data fra sentrale databaser
- Beherske delegering, samhandling og brukermedvirkning
- Beherske planprosesser og gjennomføring av prosjekter i egen virksomhet
- Ha kunnskap om epidemiologisk metode
- Beherske formidling av bred samfunnsmedisinsk kunnskap og være i stand til å veilede og gi råd til samarbeidspartnere, virksomheter, beslutningstakere, befolkningen og media

Timekrav: 50 t (ca. 35 timer hjemmeoppgave – inkludert artikkellesing, nettkurs, nettmøter – og 15 timer fysisk samling)

Frister:

16. april: Innlevering individuell oppgave

30. april: Innlevering gruppeoppgave 1 og 2

Kursprogram

UKE 13 (24. mars) OPPSTART (NETTMØTE) OG NETTKURS

24. mars kl. 11.30-13.30 Nettmøte på Teams. Innhold: i) Velkommen til kurs; Introduksjoner; Gjennomgang av kursinnhold og frister. ii) Kort forelesning om metodekunnskap, kunnskapshåndtering og kunnskapsbasert praksis. iii) Gruppene møtes og blir kjent.

Resten av uke 13: E-læringskurs i kunnskapsbasert praksis med individuell hjemmeoppgave (se beskrivelse av hjemmeoppgave i vedlegg 1).

UKE 13-16 (24. mars – 16. april) NETTKURS OG INDIVIDUELL OPPGAVE

E-læringskurs i kunnskapsbasert praksis med hjemmeoppgave (se beskrivelse av hjemmeoppgave i vedlegg 1). Les artikkel av Magnus (2016) 'Epidemiologi på nye måter' og artikkel av Vågan (2016) 'Brukermedvirkning og mestring' (se litteraturliste nedenfor). Innlevering av individuell oppgave sendes til Eva Denison senest 16. april.

UKE 16-18 (14.– 30. april) NETTMØTE OG GRUPPEARBEID

Hver gruppe har ett eller flere nettmøter/virtuelle møter der de diskuterer og arbeider med gruppeoppgavene 1 og 2 (se beskrivelse av hjemmeoppgaver i vedlegg 1). Innlevering av gruppeoppgavene 1 og 2 sendes til Eva Denison senest 30. april.

UKE 19 (7.-8. mai) SAMLING

Fysisk samling. Sted: Legenes Hus. Program for de to dagene fins på neste side (side 3).

Litteraturliste

Magnus P. (2016) 'Epidemiologi på nye måter'. Tidsskr Nor Lægeforen, 11(136): 979

Vågan A, Skirbekk H. (2016) 'Brukermedvirkning og mestring'. Uniped, 39(4): 316–329

PROGRAM FOR SAMLING 7.-8. mai (Legenes Hus)

Dag 1: onsdag 7. mai

- 09.00-09.30 Felles informasjon, introduksjon til samlingen
- 09.30-10.30 Forelesning med oppg.: Kunnskapsbasert praksis, systematisk kunnskap, audit (Denison)
- 10.30-10.45 Pause
- 10.45-12.00 Forelesning: Implementering (Maria Bjerk)
- 12.00-13.00 Lunsj og mingling
- 13.00-13.45 Forelesning med oppg.: Forskningsspørsmål, studiedesign (Berg)
- 13.45-15.15 Forelesning med oppg.: Kunnskapsbaser, litteratursøk (Ingvild Kirkehei)
- 15.15-15.30 Pause
- 15.30-16.30 Felles forelesning: Tema og foredragsholder ikke bestemt
- 18.00- Middag (Brasserie France)

Dag 2: torsdag 8. mai

- 08.30-09.00 Gjennomgang av dag 1 (Berg)
- 09.00-10.15 Forelesning med oppg.: Metodisk kvalitetsvurdering av primærstudier (Berg)
- 10.15-10.30 Pause
- 10.30-11.30 Forelesning med oppg.: Metodisk kvalitetsvurdering av kunnskapsoppsummeringer (Berg)
- 11.30-12.30 Lunsj og mingling
- 12.30-13.30 Forelesning med oppg.: Analysere og forstå data, metaanalyser (Denison)
- 13.30-13.45 Pause
- 13.45-14.30 Forelesning med oppg.: Tillit til det samlede forskningsfunnet. Fra kunnskap til beslutning (Denison)
- 14.30-15.00 Avslutning og hjemreise

Vedlegg 1: Veiledning til hjemmeoppgave i Kurs H

Det er to hensikter med hjemmeoppgaven:

1. At du skal forberede deg til kurssamlingen gjennom å jobbe med et aktuelt tema med hjelp av E-læringskurs i kunnskapsbasert praksis (<https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/e-laeringskurs>) og de kunnskaper du allerede har om forskningsmetode og kunnskapshåndtering.
2. At du aktivt skal utvikle ferdigheter basert på innholdet i Kurs H som hjelper deg systematisk å finne, kritisk vurdere og bruke kunnskap i ditt arbeid.

Hjemmeoppgaven har to deler: en individuell oppgave og en gruppeoppgave.

1) Individuell hjemmeoppgave

Individuell hjemmeoppgave, del 1: Formulere eget praksisspørsmål og koble til studiedesign

Ta Kurs 1 og 2 i E-læringskurset i kunnskapsbasert praksis (lenke ovenfor). Velg deretter et tema som er relevant og aktuelt for deg i ditt arbeid innen samfunnsmedisin. Tenk igjennom hvilken type *kjernespørsmål/fokus* det er: Prevalens, etiologi, diagnostikk, effekt, prognose, eller erfaringer/opplevelser. Formuler så nøye som du kan hva du ønsker å vite om temaet. Tips: Prøv å formulere dette iht. spørsmålets kjerneelementer. F.eks., hvis det er et spørsmål om effekt (det er det enkleste når det gjelder denne oppgaven, så de fleste av dere vil kanskje velge det), formuler spørsmålet ditt som et PICO-spørsmål*. Tenk også på hvilke studiedesign som ville være best egnet til å svare på ditt spørsmål. Skriv ned hva du gjorde og hva du kom fram til.

* Det kan være aktuelt med andre format for spørsmålet enn PICO, avhengig av kjernespørsmålet. Vanlige andre format er: 1) for etiologi og prognose: PEO (Population, Exposure, Outcome); PECO (Population, Exposure, Comparison, Outcome); 2) for prevalens: PIO (Population, Interest, Outcome); 3) for erfaringer/opplevelser: SPICE (Setting, Perspective, Intervention, Comparison and Evaluation); 4) for diagnostikk: PIRO (Population, Index test, Reference test, Outcome).

Individuell hjemmeoppgave, del 2: Koble eget praksisspørsmål til søkestrategi

Ta Kurs 3 i E-læringskurset i kunnskapsbasert praksis. Se videoene om søk Del 1 som du finner her <https://myfriendpico.wordpress.com/> Formuler deretter en søkestrategi for spørsmålet ditt. Bruk søkestrategien i en eller flere elektroniske litteraturdatabaser og finn en primærstudie (ikke en kunnskapsoppsummering/litteraturstudie) som ser ut til å svare på ditt spørsmål og som har det studiedesignet du valgte. Finn også en systematisk oversikt som helt eller delvis svarer på spørsmålet ditt. Skriv ned hva du gjorde og hva du kom fram til.

Individuell hjemmeoppgave, del 3: Kritisk vurdering av primærstudie og systematisk oversikt

Ta Kurs 4 a og b i E-læringskurset i kunnskapsbasert praksis. Finn ut hvilken sjekkliste du bør bruke på din primærstudie basert på studiedesign og gjør en kritisk vurdering av studien. Gjør også en kritisk vurdering av den systematiske oversikten med sjekklisten som vises i e-læringskurset. Skriv ned hva du gjorde og hva du kom fram til.

Individuell hjemmeoppgave, del 4: Anvendelse og evaluering

Ta Kurs 5 i E-læringskurset i kunnskapsbasert praksis. Se også modul 5 (Anvende) som dere finner her <https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/anvende> og modul 6 (Evaluere) som er her <https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/evaluere-praksis> Tenk igjennom hvilke ressurser og hindringer for å anvende forskningsbasert kunnskap som finnes i din virksomhet. Beskriv hvilke muligheter du har å fremme at din virksomhet jobber kunnskapsbasert. Beskriv et eksempel på en audit (med alle trinn) som ville være relevant å gjennomføre i din virksomhet, med kobling til spørsmålet du jobber med i hjemmeoppgaven.

Vi ønsker at du sender inn din dokumentasjon av det du har gjort i den individuelle delen av hjemmeoppgaven senest den 16. april til eva.denison@outlook.com. Dette er en del av innleveringen for å få godkjent kurset. Etter innlevering vil du motta tilbakemelding på det du har gjort med hjemmeoppgaven så langt.

II) Gruppeoppgave

Kursdeltakerne vil bli delt inn i grupper (ca. 5-6 deltakere i hver gruppe) og hver gruppe vil møtes digitalt ved en eller to anledninger for å løse gruppeoppgaver. Dere bes gjennomføre ett eller to virtuelle møter i ukene 16-18. Gruppene organiserer selv tidspunkt for møte(r) og hvilke digitale verktøy de vil benytte (Teams, Zoom, osv.). En gruppeleder for hver gruppe vil bli bestemt av kursansvarlig (Norsam).

Diskusjon og oppsummering av individuell oppgave del 1-3

Hver deltaker sender i forkant av gruppemøtet inn en kort oppsummering av sin oppgave del 1-3 til gruppeleder. Oppsummeringen skal beskrive: kjernespørsmålet, forskningsspørsmålet, søkestrategi og -termer, en primærstudie og en systematisk oversikt funnet i litteratursøket, samt resultat av kritisk vurdering av de to studiene. Gruppeleder eller deltakerne presenterer kort deltakernes oppgaver for gruppen i møtet.

Hver deltaker forbereder og gir et kort innlegg som belyser ett eller flere elementer fra sin individuelle oppgave del 1-3 som vedkommende ønsker å jobbe videre med og forbedre. Etter å ha hørt alle innleggene diskuterer og prioriterer gruppen 1-2 elementer de mener er viktigst å jobbe videre med (på kurssamlingen) fra del 1-3 av oppgaven. Gruppeleder oppsummerer diskusjonen og sender et kort referat til eva.denison@outlook.com senest 30.

april. Dette vil gi kurslederne mulighet til å spisse innholdet i kurssamlingen opp mot gruppenes behov.

Diskusjon og oppsummering av individuell oppgave del 4

Hver deltaker sender i forkant av gruppemøtet inn en kort oppsummering av sin oppgave del 4 til gruppeleder. Oppsummeringen skal beskrive mulig anvendelse av innhentet kunnskap inklusive evaluering koblet til anvendelse av kunnskapen. Gruppeleder eller deltakerne presenterer kort deltakernes oppgaver for gruppen i møtet.

Hver deltaker forbereder og gir et kort innlegg som belyser ett eller flere elementer fra sin individuelle oppgave del 4 som vedkommende ønsker å jobbe videre med og forbedre. Etter å ha hørt alle innleggene diskuterer og prioriterer gruppen 1-2 elementer de mener er viktigst å jobbe videre med (på kurssamlingen) fra del 4 av oppgaven. Gruppen velger i tillegg én av de individuelle oppgavene som senere presenteres på samlingen (skal være maks 5 minutter muntlig framlegg; ikke behov for særskilt forberedelse). Gruppeleder oppsummerer diskusjonen og sender et kort referat til eva.denison@outlook.com senest 30. april. Dette vil gi kurslederne mulighet til å spisse innholdet i kurssamlingen opp mot gruppenes behov.